అస్త్రం
జి.యు.బి.వి.ప్రసాద్

అత్తలేని కోడలుత్తమురాలు

అనేకానేక విషయాలు మరో కోణంపై నెలకో విమర్శనాస్త్రం

ఒకరోజు తెలిసున్న వాళ్ళింటికి చాలా కాలం తర్వాత కొంచెం పని మీద వెళ్ళాను. ఆయన పేరు ప్రభాకరం. ఆవిడ పేరు పార్వతి. వారికి పిల్లలున్నారని తెలుసు గానీ, చాలా కాలంగా గేప్ వుండటం వల్ల వివరాలు తెలియవు. నన్ను చూసి దంపతులిద్దరూ సంతోషించారు. వాళ్ళ మొహాలు దివిటీల్లా వెలిగిపోతూ వున్నాయి. మొదట్లో నన్ను చూసిన సంతోషం అనుకుని వుబ్బిపోయాను. వచ్చిన గంటకి కూడా ఆరని ఆ దివిటీల్ని చూసి, నాక్కొంచెం అనుమానం వచ్చింది. ఇదేదో నన్ను చూసిన ఆనందంలా లేదని డౌటొచ్చింది.

"ఏంటండీ? అంత సంతోషంగా వున్నారూ?" అని ఆశక్తిగా అడిగాను వాళ్ళని.

"మా మీనాక్షి వస్తోందండీ ఈ రాత్రికి. రేపిక్కడ ఏదో ట్రైనింగుందంట. మళ్ళీ రేపు రాత్రికి వాళ్ళూరెళ్ళిపోతుంది" అని చెప్పింది పార్వతి మురిసిపోతూ.

"మీనాక్షెవరండీ? మీకేమవుతారు ఆవిడ?" అనడిగాను కుతూహలంగా.

"ఆవిడా? మా ఆవిడకి కోడలవుతారు! అందుకే ఆ సంతోషం అంతా!" అని నవ్వుతూ, సరదాగా అన్నాడు ప్రభాకరం.

"అక్కడికి మీకు సంతోషం లేనట్టు!!" అని భర్తని దెప్పి పొడిచింది పార్వతి నవ్వుతూ.

వాళ్ళిద్దర్నీ చూసి ముచ్చటేసింది నాకు. తర్వాత పోటీలు పడి మీనాక్షి విషయాలు చెప్పుకొచ్చారు.

మీనాక్షీ, మీనాక్షి భర్త శ్యాం ఇద్దరూ వేరే వూళ్ళో వుద్యోగాలు చేస్తారు. ఇంట్లో పనులు కూడా పంచుకుంటారు. ఒకసారి వీళ్ళు వాళ్ళింటికి వెళ్ళారు.

శ్యాం డ్రైయర్‌లో బట్టలు తీసి విడి విడిగా పెడుతున్నాడు.

"ఏరా శ్యామూ? బట్టలు మడత పెట్టకుండా విడిగా పెడతావేం?" అని అడిగింది పార్వతి ఆశ్చర్యంగా.

"అది నా డ్యూటీ కాదు. పేంటులూ, చొక్కాలూ, సాక్సులూ, వగైరా అన్నీ విడి విడిగా పెట్టడమే నా పని. అవి మడత పెట్టడం మీనాక్షి పని. నా పని నాదీ, తన పని తనదీ" అన్నాడు శ్యాం పని చేస్తూనే.

పార్వతీ, ప్రభాకరం గట్టిగా నవ్వేశారు.

"ఏం మీనాక్షీ? మొత్తం పని ఎందుకివ్వలేదూ శ్యాముకి?" అని పార్వతి ఆరాగా అడిగింది.

"శ్యాం బట్టలు సరిగ్గా మడత పెట్టడు ఆంటీ! నాకు నచ్చదు బట్టలు అలా మడత పెడితే" అని నవ్వుతూ చెప్పింది మీనాక్షి.

మళ్ళీ దంపతులిద్దరూ నవ్వారు శ్యాంతో సహా.

కాస్సేప్పోయాక ప్రభాకరం వంట చెయ్యడంలో మీనాక్షికి సాయం చేయసాగాడు. పార్వతి సింకు దగర కెళ్ళి అందులో వున్న పాత్రలు చూసింది. కడిగి పెడదామని డిష్‌వాషర్ తెరిచింది. దాన్నిండా పాత్రలున్నాయి. ఎక్కడ ఏవి పెట్టాలో తెలియలేదు పార్వతికి.

"మీనాక్షీ! ఈ పాత్రలు ఏవి ఎక్కడ పెట్టాలో చెబుతావా? సింకులో గిన్నెలు తోమి ఇందులో పెడతాను." అని అడిగింది పార్వతి.

"డిష్‌వాషర్ లోంచి పాత్రలు తీయడం నా పని కాదు ఆంటీ! అది శ్యాం పని" అని అంది మీనాక్షి.

"మీ పని విభజన సంతకెళ్ళా! అదేంటీ?" ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు ప్రభాకరం కూరలోకి పోపు వేయిస్తూ.

"శ్యాం గిన్నెలు సరిగ్గా తోమడంకుల్! అన్నం గిన్నెలో పక్కులు అలాగే వుండి పోతాయి. అందుకని డిష్‌వాషర్ ఖాళీ చెయ్యడం తన పని. అందులో గిన్నెలు తొలిచి పెట్టడం నా పని" అంటూ వివరించింది మీనాక్షి.

మళ్ళీ అందరూ నవ్వారు.

"ఇలా పనులు సరిగ్గా చెయ్యకుండా, నెమ్మదిగా అన్ని పనులూ నీమీదకి తోసేస్తున్నాడేమో?" అనుమానంగా అంది పార్వతి.

"నేనంత తెలివితక్కువదాన్ని కాదు ఆంటీ! శ్యాం బాగా చేసే పనులు బోలెడున్నాయి. అవన్నీ తనే చేస్తాడు" అంది మీనాక్షి.

వాళ్ళిద్దర్నీ చూసి అత్తమామలిద్దరూ ముచ్చట పడ్డారు.

ఇదంతా విని నాకు ఒకటే ఆశ్చర్యం. కోడలితో అంత సామరస్యంగా వుండే మనుషులున్నారంటే నమ్మలేకపోవడం.

భార్యాభర్తలిద్దరూ ఎయిర్‌పోర్ట్ కెళ్ళి మీనాక్షిని తీసుకొని, ఇంటికి తీసుకొచ్చేసరికి పదయ్యింది రాత్రి. ఆ అమ్మాయి బాత్రూం లోంచీ వచ్చేసరికి పార్వతి భోజనం వడ్డించేసింది. ప్రభాకరం పక్కనే కూర్చుని కబుర్లు చెప్పాడు. దంపతులిద్దరూ శ్యాం గురించి విషయాలడిగారు. కొసరి కొసరి వడ్డించి తినిపించారు. అందరి ముఖాల్లోనూ సంతోషమే, నా మొహంలో తప్ప. నా మొహంలో ఒకటే నమ్మలేని ఆశ్చర్యం.

మర్నాడు పొద్దున్నే వాళ్ళతో పాటు ఆరింటికే లేచిపోయాను. ఏడింటికల్లా మీనాక్షి ఏదో ట్రైనింగుకెళ్ళాలట. తర్వాత అక్కడ నించీ తమ వూరెళ్ళి పోతుందట.

మీనాక్షి స్నానం చేసి వచ్చేసరికి ప్రభాకరం ఆమెకి రెండు పెసరట్లు వేసి ప్లేట్లో పెట్టాడు. పార్వతి చక్కటి బోర్నవిటా కలిపిచ్చింది, మీనాక్షి కాఫీ తాగదంటూ. నేను మాత్రం కాఫీని చుక్క చుక్కా ఆస్వాదిస్తూ, వాళ్ళనే గమనిస్తున్నాను. బోర్నవిటా వేడిగా వుందని, ప్రభాకరం వేరే గ్లాసులో ఆరబెట్టి, కొంచెం కొంచెం ఇచ్చాడు. మీనాక్షి పెసరట్లు చాలా బాగున్నాయని మెచ్చుకుంది.

బయల్దేరే ముందర, మీనాక్షి ఆ దంపతుల బుగ్గల మీద చిన్న చిన్న ముద్దులెట్టి, నాకు 'బై' చెప్పి వెళ్ళింది.

మీనాక్షిని ట్రైనింగు సెంటర్ దగ్గర దింపేసి వచ్చిన దంపతులు నాతో పిచ్చాపాటీ మొదలుపెట్టారు.

"ఈ లోకంలో మీలాంటి వాళ్ళుంటారంటే నేను నమ్మలేక పోతున్నాను. కోడలిని కూతురు కన్నా మిన్నగా చూసుకునే వాళ్ళుంటారని వినడమే గానీ, ఎప్పుడూ చూడలేదు. వెళ్ళే ముందర మీకు ముద్దులు పెట్టి వెళ్ళిందంటే, మీ మధ్య వుండే ఆప్యాయత అర్థం అవుతోంది. మీలాంటి అత్తమామలున్న మీనాక్షీ, మీలాంటి తల్లితండ్రులున్న శ్యాం అదృష్టవంతులు" అంటూ చెడామడా పొగిడేశాను.

దంపతులిద్దరూ ఒకరి మొహం ఒకరు చూసుకున్నారు.

"శ్యాం మా సొంత కొడుకు కాదు. మా అక్క కొడుకు" అంది పార్వతి నెమ్మదిగా.

"అయితే మీనాక్షి మీ సొంత కోడలు కాదన్న మాట?" అని అడిగాను ఆశ్చర్యం పట్టలేక.

కాదన్నట్టు తలూపారు ఇద్దరూ!

ఈ కథంతా ఎందుకు చెప్పాననంటే, ఆ దంపతులు తమ సొంత కోడలితో ఇంత ఆప్యాయంగా వుంటారా అని. 'సొంత' మనుషులనే సరికి, డిమాండ్లూ, ఎక్స్‌పెక్టేషన్లూ మొదలవుతాయి. నేర్చుకున్న సంస్కారంతో ఎంత సభ్యతగా ప్రవర్తించినా, మనసులో ఎక్కడో, ఏదో కలుక్కుమంటూ వుంటుంది ఇటువంటి సంబంధాలలో.

నేనిక్కడ మాట్లాడేది చెడ్డ మనుషుల గురించి కాదు. అంతో, ఇంతో మంచి అని అందరి చేతా అనిపించుకునే సగటు మనుషుల గురించి. ముఖ్యంగా అత్తా, కోడళ్ళ సంబంధం గురించీ.

భర్తతో భార్యకి వున్నది సాంఘిక సంబంధమే అయినా, జీవితం పంచుకోవడం వల్ల అది చాలా ప్రత్యేక సంబంధంగా, కొన్ని సందర్భాలలో రక్త సంబంధం కన్నా ఎక్కువగా వుంటుంది. అయితే అత్తామామలతో స్త్రీకున్నది కేవలం సాంఘిక సంబంధం మాత్రమే. ఇలా సాంఘిక సంబంధాలలో వున్న వారు గౌరవాన్ని ఇచ్చి పుచ్చుకోవాలి. అది లేకుండా, డిమాండ్లూ, ఎక్స్‌పెక్టేషన్లూ ఎక్కువయినపుడు, ఇంకా సమస్యలు పెరుగుతూ వుంటాయి. సాంప్రదాయాలు ఈ సమస్యలని పెంచుతాయి.

ఇందాక చెప్పిన విషయంలో, శ్యాం, మీనాక్షిలు పనులు పంచుకోవడం చాలా యాంత్రికంగా వుంది. "నా పనే నేను చేస్తానూ, ఇంకొకరి పని నేను ముట్టూకోనూ" అని అనడం వారి మధ్య వుండే అన్యోన్యతని చూపించదు. ఇలా పని విభజన జరగడం ఒక డ్యూటీనే చూపిస్తుంది తప్ప, మనుషుల మధ్య వుండాల్సిన అభిమానాలు కాదు.

"నాయనమ్మా, నేనెందుకు చదువుకోవాలే? నాకు సినిమాలు చూడ్డం అంటేనే చాలా ఇష్టం. సినిమాల్లో జమున చూడు ఎంత హాయిగా వుంటుందో!" అంటూ గారాలు పోయేది సునీత తన నాయనమ్మతో.

"చదువుకోకపోతే చదువుకున్న మొగుడు రాడు. చదువుకోని మొగుడికి వుద్యోగం వుండదు నిన్ను పోషించడానికి. అప్పుడు నీ మొగుడు నిన్ను వూళ్ళు తిప్పలేడూ, నీక్కావలసినవి కొనలేడూ. అందుకని" అని చెప్పేది ఆ ముసలావిడ.

చదువుకుని వుద్యోగం చేసే మొగుడి కోసం వానాకాలం చదువు చదివింది సునీత. పది మంది వున్న ఇంట్లో పుట్టడం వల్ల ఇంట్లో పని చెయ్యాల్సిన అవసరం రాలేదు. జీవతం అంటే అలాగే సుఖంగా గడిచిపోతుందనుకుంది.

అనుకున్నట్టుగానే చదువుకున్న మొగుడొచ్చి, తనింటికి తీసుకెళ్ళాడు. అప్పుడు మొదలయ్యాయి సునీత కష్టాలు.

ఇంటిపని చెయ్యమంటే సునీత క్కోపం. చెయ్యద్దంటే అత్తకి కోపం. సునీత ఒక గిన్నె తీసి ఇక్కడ నించీ అక్కడ పెట్టేలోపున అత్త స్పీడుగా బోలెడు పని చేసేది. తను చెప్పకుండానే కోడలు పని చెయ్యాలని అత్తకి తపన. తను నెమ్మదిగా చేసేవరకూ ఇంకో పని వుండకూడదని కోడలికి ఆశ. భార్య పని సరిగా చెయ్యడం లేదని భర్తకి బాధ. ఆ విధంగా ఇంటి పనిలో బద్ధకస్తురాలని సునీతకి పేరొచ్చేసింది. దానికి అత్తే కారణమని సునీతకి ఒళ్ళు మంట.

అంత వయసొచ్చినా అత్తకి కోడలితో సమానంగా షోకులు. వయసుకి తగ్గ హుందాతనం లేదు. కోడలు కొన్నుక్కున్న లాంటి చేరే తనూ కొనుక్కోవాలి. దానితో అది ఒక పోటీగా తయరయి కూర్చుంది.

పనీ, పనీ అని సతాయించేవాడు భర్త.

అత్త సునీతని తనతో పోటీకి సమానంగా చూస్తే, భర్త సునీతని చిన్న పిల్లలాగా చూసేవాడు. నిజానికి ఇది రివర్సులో వుండాలి. భర్త సునీతని తనతో సమానంగా చూడాలి. అత్త సునీతని చిన్న పిల్లలాగా చూడాలి. తనంత చదువుకోలేదనీ, తనలాగా వుద్యోగం చెయ్యడం లేదనీ, తనలాగా తెలివిగా లేదనీ, ప్రతీదానికీ తనపై ఆధారపడుతుందనీ భర్త సునీతని తన కంటే తక్కువగా చూసేవాడు. అత్త అన్నింటిలోనూ పోటీ పడుతూ తనతో సమానంగా చూసేది. సునీత మాత్రం వాళ్ళిద్దరినీ తనతో సమానంగా చూస్తూ, ఇద్దరితోనూ సమానంగా గొడవ పడేది.

సునీతకి కూడా పరిష్కారం ఏమిటో తెలియదు.

సుమ పెళ్ళికి ముందర నించీ వుద్యోగం చేసేది. ఈ పెళ్ళిలో కట్నకానుకలకీ, పెట్టుపోతలకీ సంబంధించిన గొడవ లేవీ లేవనుకోండీ. పెళ్ళయ్యాక సుమ అత్తారింటికి వెళ్ళింది సామానులన్నీ తీసుకుని. నాలుగు సందులవతలే పుట్టిల్లు.

అత్తకి కోడలు పూర్తిగా తమ ఇంటి మనిషి అయిపోవాలని విపరీతమైన కోరిక.

సాంప్రదాయం ప్రకారం, కోడల్ని ముందుగా ఇంటిపేరు మార్చుకోమన్నారు. అంత చదువుకుని, వుద్యోగం చేస్తున్న కోడలూ గెంతుకుంటూ గవర్నమెంటాఫీసుకెళ్ళి, ఇంటి పేరు మార్చేసుకుంది.

వూళ్ళో వాళ్ళందరికీ మా కోడలు వుద్యోగం చేస్తోందని చెప్పుకోవడం చాలా గొప్ప అత్తకి. అయితే ఇంటి పనిలో మాత్రం రాజీ పడలేదు. కొడుకు ఇంటి పని బొత్తిగా చెయ్యకపోయినా, కోడలి చేత ఇంటి పని బోలెడు చేయించేది.

"ఆడదన్నాక ఇంటి పనులు చేసుకోకపోతే ఎలా?" అనుకుంది ఆ కోడలు.

అలా అనుకుందే గానీ, ఇంటిపనితోటీ, వుద్యోగం తోటీ సతమతమయ్యేది.

ఎప్పుడైనా తల్లితండ్రులని చూడ్డానికి పుట్టింటికెళ్ళొస్తానంటే, అత్తా, భర్తా గంటు మొహాలు పెట్టుకునేవారు.

"నువ్విక ఈ ఇంటి మనిషివి. అలా చీటికీ, మాటికీ ఇల్లొదిలేసి పుట్టింటికి పోవడం బాగుండదమ్మా" అంటూ సణిగేది అత్త.

అప్పటికి సుమ కళ్ళు కాసింత తెరుచుకున్నాయి. అప్పటికీ తన తప్పు తెలిసిరాలేదు. కానీ అత్త తప్పు మాత్రం బాగా అర్థం అయ్యేది.

భార్య వుద్యోగం మీద ఆ భర్తకి అస్సలు గౌరవం లేదు. అయినా సుమకి అత్త మీద కంప్లైంటులే గానీ, భర్త మీద కంప్లైంటులు లేవు. అత్త లేకపోతే జీవితం బాగుంటుంది అనుకునేది.

"నువ్వు ఒకరోజు వుద్యోగం చేసినందుకు నీకు కొంత డబ్బిస్తారు కదా? ఆ డబ్బు నేనిస్తాను, ఇవాళ శలవు పెట్టి నాతో గడిపితే" అంటాడు భర్త, తనకి శలవు వుండీ, భార్యకి శలవు లేని నాడు.

ఆ మాటలకి బాధ పడ్డం తప్పితే, మరింకే విషయమూ అర్థం కాలేదు సుమకి.

అత్తకి కోడలంటే తనకి సేవలు చేసే మనిషి. ఇంటి పనంతా చేసే మనిషి. తను అన్నం తిన్న పళ్ళెం ఎత్తాల్సిన మనిషి. తన చేత ఏ పనీ చెయ్యనీయని మనిషి. ఇదంతా అయ్యాక కొడుక్కి అణిగి మణిగి వుంటూ, కొడుకుని అతని ఇష్ట ప్రకారం సంతోషపెట్టాల్సిన మనిషి. ఆ తరువాత బయటకెళ్ళి వుద్యోగం చేసి సంఘంలో మంచి పేరు తేవాల్సిన మనిషి. మనవళ్ళని కని ఇవ్వాల్సిన మనిషి. ఇవీ ఆ అత్త భావాలు.

సుమ ఎంతో కాలం భరించలేకపోయింది. ఒకరోజు పిల్లాడిని తీసుకుని తల్లితండ్రుల ఇంటికి వెళ్ళిపోయింది. ఇంకేముందీ? సంఘంలో పరువు పోయింది. మరి ఇలాంటి మనుషులు వాటి కోసమే బతుకుతారు కదా? ఒక మూడేళ్ళు రెండు వేపులా మంతనాలూ, కౌన్సిలింగులూ, బతిమాలాటలూ, బెదిరింపులూ - అలా ఎన్ని జరగాలో అన్నీ జరిగాయి. ఆఖరికి అదే ఇంట్లో రెండు పొయ్యిలు వుండే - వేరే వాటాలో వేరేగా వుండేటట్టుగా వుండే - ఒప్పందం మీద, సుమ పిల్లాడిని తీసుకుని వెనక్కి వచ్చింది.

పేరుకే వేరు గానీ, అత్త జులుం ఎప్పటిలాగానే వుంది. కొన్నాళ్ళు అవస్థలు పడి, భర్తకి వేరే దేశం వెళ్ళే అవకాశం వచ్చినపుడు, వుద్యోగం మానేసి భర్తతో ఆ దేశం వెళ్ళిపోయింది. ఇక కష్టాలు పోయేయనుకుంది. ఎంతో కాలం పట్టలేదు ఆ భ్రమ నించీ దూరం అవడానికి. అత్త ఆ దేశం కూడా విజిటర్‌గా వెళ్ళింది. ఆర్నెల్లుంది. సుమ జీవితం మళ్ళీ మొదటికొచ్చింది. కాలేజీకెళ్ళే వయసుకి పిల్లలెదిగినా అత్తతో గొడవలు తగ్గలేదు.

"మగవాడు భార్యని ఈజీగా వదిలి పెట్టగలడు. తల్లి నెప్పుడూ వదిలి పెట్టలేడు తెలుసా?" అని అత్త బెదిరించింది కోడల్ని.

"నువ్వు నా తల్లితో ప్రేమగా వుంటేనే, నేను నీతో ప్రేమగా వుంటాను" అని వాళ్ళిద్దరి మధ్యా ఇంకో చిచ్చు పెట్టాడు భర్త.

భర్తయితే, తనకి పెళ్ళాం-పిల్లల కన్నా తల్లే ముఖ్యం అని తేల్చి చెప్పేశాడు. ఇటువంటి సమస్యలో సుమకి అసలైన పరిష్కారం ఏమిటి? సుమకి భర్త తనని పెద్ద పిల్లలాగా, తల్లిని చిన్న పిల్లలాగా చూస్తాడని ఓ కంప్లైంటు.

దేవి బాగా చదువుకున్న పిల్ల. చిన్న వయసులోనే ఇల్లు వదిలి బయటికి వచ్చి, చిన్న చిన్న వుద్యోగాలు చేసుకుంటూ చదువుకుంది. పెద్ద చదువులయ్యేసరికి పెద్ద వుద్యోగమే వచ్చింది. ఆధునిక భావాలు బాగా వున్నాయి. సంగీత, నాట్య శాస్త్రాల్లో మంచి ప్రవేశం వుంది. తనతో సమానంగా చదువుకున్న అబ్బాయితో పరిచయమవడం, అది ప్రేమకి దారి తీయడం, గోత్రాలు కలవలేదన్న పెద్దవాళ్ళ సణుగుళ్ళ మధ్య పెళ్ళి జరగడం, అన్నీ అయ్యాయి.

పెళ్ళయిన తర్వాత వుద్యోగ రీత్యా వేరే వూళ్ళో వుండటం వల్ల అత్త సమస్య ఇంకా వుద్భవించలేదు.

ఆ లోపుల దేవి మరి కొంత మారింది. మంగళ సూత్రం, మట్టెలూ, గాజులూ, బొట్టూ, చెవులవీ, అన్నీ తీసేసింది. భర్త కూడా భార్య చేస్తున్నవి ఆమోదిస్తూనే వుండేవాడు.

అందరిముందరా పట్టుబట్టలతో, తలొంచుకుని, కన్యాదానం చేయించుకుని, తాళి కట్టించుకున్న కోడలు ఇలా అయిపోవడం అత్తకి ఏ మాత్రమూ కిట్టలేదు. అంతేకాదు, తన కొడుకుని మార్చేసిందని అత్తకి కోడలి మీద కోపం.

"రేపు నేను పోతే, నువ్వు నాకు శ్రాద్ధకర్మలు చెయ్యవురా! నాకు తెలుసురా!" అంటూ కొడుకుతో జగడమేసుకునేది అత్త కొడుకింటికి వచ్చినప్పుడల్లా.

ఇంటికి వచ్చిన శ్రావణ మంగళ వారం ముత్తయిదువుల చేత పసుపు రాయించుకోలేదనీ, బొట్టు పెట్టించుకోలేదనీ అత్తకి కోడలి మీద కినుక.

దేవి అవన్నీ ఎలాగో అలాగ భరించింది. భరించలేని విషయం తొందరలోనే మొదలయింది.

ఇద్దరూ వుద్యోగస్తులవడంతో, ఇంట్లో పనులు ఇద్దరూ చేసేవారు. దేవికి నిద్ర ఎక్కువ. పొద్దున్న ఆలస్యంగా నిద్ర లేచేది. భర్త మాత్రం పెందరాళే నిద్ర లేచిపోయి, బోలెడు పని చేసేవాడు. వాళ్ళిద్దరూ మాత్రమే వున్నపుడు బాగానే వుండేది ఆ పద్ధతితో.

అత్త వచ్చినపుడు కొడుకు అంత పని చెయ్యడం చూసి తట్టుకోలేక పోయింది. మళ్ళీ కోడల్ని ఏమన్నా అనాలంటే కోడలు ఎదురు తిరుగుతుందని భయం. దాంతో కొడుకు పని చేస్తున్నప్పుడల్లా, "నీకెందుకురా పనులు? నేను చేస్తాగా!" అంటు కొడుకు చేతిలోంచి పని లాక్కునేది. అదే కోడలు పని చేస్తుంటే, దరిదాపుల్లోకి వెళ్ళేది కాదు. అది కోడలికి పెద్ద అవమానంగా తోచేది. అత్తతో మాట్లాడ్డం మానేసింది కొన్నాళ్ళు.

వృద్ధాప్యం వచ్చాక, అత్తామామలిద్దరూ తమింట్లోనే వుండిపోయినప్పుడు, ఎలాగా అని కోడలికి అంతు చిక్కని సమస్య.

ఈ చర్చంతా కోడళ్ళ వేపునించే చేస్తున్నాను. వీళ్ళే పెరిగి పెద్దయి అత్తలౌతారు కాబట్టి.

అందరి జీవితాల్లోనూ ఇటువంటి సమస్యలుంటాయని కాదు. ఎక్కువ కుటుంబాలలో ఇటువంటి సమస్యలుంటున్నాయి. ఎంతో చైతన్యం, సంస్కారం వున్న మనుషుల మధ్య మాత్రమే ఈ అత్తా, కోడళ్ళ బంధం సరిగా సాగుతోంది.

ఈ సమస్యకున్న ముఖ్య కారణాల్లో ఒకటి సాంప్రదాయం. దాని ప్రకారం కూతుర్ని కన్యాదానం చేసేస్తాడు తండ్రి. అది అవమానంగా తోచదు కూతురికి. తనని ఎవరికో దానం చేసెయ్యడం వల్ల, తనెంత స్వేచ్ఛ కోల్పోతోందో అర్థం చేసుకోదు ఆమె. ఆ తర్వాత ముక్కూ, మొహం తెలియని అత్తవారింటికెళ్ళిపోతుంది. వాళ్ళు మంచి వాళ్ళయితే ఈమె జీవితం కాస్త సుఖంగా సాగుతుంది. వాళ్ళు కూడా ఈమెలాగే పిచ్చి సాంప్రదాయాల్లో పెరిగి వస్తే, కోడల్ని తమింటికి వచ్చిన వస్తువుగానే భావించి, తమింటి పేరే ఆమెకి కూడా మారుస్తారు. కోడలు గంగిరెద్దులా దీనంతటకీ ఒప్పుకుంటుంది. తనది కాని ఇంట్లో ఒక స్థానం కోసం పోరాటం మొదలు పెడుతుంది.

పురుషుడు అత్తారింటికి వెళ్ళి వుండటం అనేది చాలా అరుదుగా జరుగుతూ వుంటుంది.

అత్తతో సమస్య వున్న సంసారాల్లో పరిష్కారం, పెళ్ళవగానే భార్యాభర్తలిద్దరూ విడిగా, స్వతంత్రంగా వుండటమే. దీనర్థం మనుషులు వారి తల్లితండ్రుల్ని పట్టించుకోవద్దని కాదు. ఆ సమస్యని వేరే విధంగా పరిష్కరించాలి.

ఆర్థిక స్వతంత్రం లేనివాళ్ళకి స్వేచ్ఛ వుండదు. ఒకరు ఇంటిపనికీ, ఒకరు బైటపనికీ అంకితమయితే వాళ్ళ మధ్య సమానత్వం వుండదు. ఇద్దరూ అన్ని పనులూ చెయ్యాలి.

ఇది ఉమ్మడి కుటుంబాలకి వ్యతిరేకంగా రాసేది కాదు. సంస్కారం, మంచితనం, చైతన్యం వున్న వారి మధ్య మాత్రమే ఉమ్మడి కుటుంబం సాధ్యమవుతుంది. అది లేని మనుషులే చాలా ఎక్కువ. అదికూడా అల్లుడు తన అత్తవారి ఉమ్మడి కుటుంబంలో వుండే పరిస్థితులున్నప్పుడు. భర్త వేపు ఉమ్మడి కుటుంబాలు మాత్రమే వుండే వ్యవస్థలో ఇది కుదరదు.

ఎంతో చదువుకున్న స్త్రీలు కూడా పెళ్ళయి, భర్త మీద ఆధారపడుతూ, కొన్నాళు రెస్టు తీసుకుని తమ తక్కువతనాన్ని ఎస్టాబ్లిష్ చేసేసుకుని, అప్పుడు ఏదో వుద్యోగం చెయ్యడానికి తయారవుతారు. వీరికి భర్త వుద్యోగమే ముఖ్య విషయంగా వుంటుంది. తమ వుద్యోగం మీద అంత పట్టుగా వుండరు. ఇంటి చాకిరీ అంతా భర్త పాత్ర లేకుండా గాడిదల్లా చేసేస్తూ వుంటారు, భర్త సాయం చేయకపోయినా, లేదా ఏదో పిసరంత సాయం చేసినా. భర్తకి చాకిరీ చెయ్యడం నామోషీగా అనిపించదు వీళ్ళకు. అది తాము ప్రేమ చూపించే విధానం అనుకుని, తమని తాము మోసం చేసుకుంటారు. అయితే భర్త వేపు వాళ్ళకి చాకిరీ మాత్రం తప్పకుండా నామోషీ వీళ్ళకి. ఇలాంటి తప్పు తడకల పద్ధతుల్లో వీళ్ళుంటే, వీళ్ళకి సమస్యలు కాక, మరేం వొస్తాయి?

తమింటి పేరు మార్చుకోకపోయినా పిల్లలకి మాత్రం భర్తింటి పేరు వేరే ప్రశ్న లేకుండా పెట్టేసుకుంటారు. ఇలా ప్రతీ దానికీ లొంగిపోతూ, అత్తల విషయంలో మాత్రం కష్టపడిపోతూ వుంటారు.

ఈ సాంప్రదాయాల చెత్తలో తమని తాము సరిగా ఎస్టాబ్లిష్ చేసుకోలేని వారికే ఈ సమస్యలన్నీ. వీరే పెరిగి, పెద్దయి తమ అత్తల్లాగానే తయారవుతారు, చిన్న చిన్న మార్పులతో. ఆ చిన్నా, చితకా మార్పులే తమని తమ అత్తల నించీ వేరుగా చేస్తున్నాయని మురిసిపోతారు. మౌలికంగా వీరికీ, వీళ్ళ అత్తలకీ తేడా వుండదు. అవతల మనుషుల మీద డిమాండ్లూ, ఎక్స్పెక్టేషన్లూ.

అత్త వల్ల ఎన్నో కష్టాలు పడుతున్న ఒకావిడకి, అమెరికాలో కొడుకు ఇండియన్ని మాత్రమే పెళ్ళి చేసుకోవాలని పెద్ద కోరిక. కొడుకు పెళ్ళి మీద ఇంకా అత్త కాని ఈవిడకి అప్పుడే ఆశలు. అది జరక్కపోతే భవిష్యత్తులో అదో పెద్ద అసంతృప్తి.

అత్తలు కాదు మారేది, ఈ కోడళ్ళే మారాలి. వీళ్ళే రేపటి అత్తలు మరి!